

Bureau Buitenwaard
ecologie, ontwikkeling & beheer

Rapportage soortgericht onderzoek

huismus en vleermuizen

Jagerskade 11, Utrecht

COLOFON

Rapportage soortgericht onderzoek, huismus en vleermuizen

Opdrachtgever: JLW Vastgoed

Contactpersoon:

[REDACTED]

Uitgevoerd door:

Bureau Buitenwaard

Bosweg 27

3922 GK Elst (Ut)

[REDACTED]

e. info@bureaubuitenwaard.nl

w. www.buitenwaard-ecologie.nl

Kamer van Koophandel: 77768116

BTW nr: NL861135404B01

IBAN NL51 KNAB 0737 2769 75

Tekst en samenstelling:

[REDACTED]

Controle en toets

[REDACTED]

Status: Definitief

Datum: 13 oktober 2020

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Vraagstelling.....	2
1.3	Leeswijzer.....	2
2	ONDERZOEKSMETHODE.....	3
2.1	Algemeen	3
2.2	Onderzoeksmethode huismussen.....	3
2.3	Onderzoeksmethode vleermuizen	3
2.4	Volledigheid inventarisatie.....	5
3	ONDERZOEKSGBIED EN VOORNEMEN	6
3.1	Gebiedsbeschrijving	6
3.2	Voornemen	6
4	ONDERZOEKSRESULTATEN	7
4.1	Resultaten huismusonderzoek.....	7
4.2	Resultaten vleermuisonderzoek.....	7
5	TOETSING AAN DE WET NATUURBESCHERMING	8
5.1	Effectanalyse	8
5.2	Toetsing.....	8
6	CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN.....	9
6.1	Algemeen	9
6.2	Resultaten	9
6.3	Effecten	9
6.4	Toetsing.....	9
6.5	Aanbevelingen.....	9

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

In opdracht van JLW Vastgoed heeft Bureau Buitenwaard BV, een soortgericht onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van vaste rust en verblijfplaatsen van huismussen en vleermuizen in plangebied Jagerskade 11, 3552 TL te Utrecht.

De initiatiefnemer is voornemens meerdere aaneengesloten gebouwen en losstaande gebouw te amoveren en het achterliggend terrein te prepareren voor de bouw van drie appartementencomplexen. Ter voorbereiding hierop is een ecologische quickscan uitgevoerd (*Quickscan Wet Natuurbescherming Jagerskade 11 te Utrecht, Dactylis*). Tijdens deze quickscan is geconstateerd dat de ingreep mogelijk negatieve effecten op gebouwbewonende vogels en vleermuizen heeft. Deze soortgroepen en hun verblijfplaatsen zijn beschermd onder artikel 3.1 (vogels) en 3.5 (vleermuizen) van de Wet natuurbescherming. Om bij uitvoering van het voornemen tijdig rekening te kunnen houden met eventueel aanwezige beschermde verblijfplaatsen is dit soortgericht onderzoek uitgevoerd.

In onderhavige rapportage worden de bevindingen uit dit onderzoek beschreven.

1.2 Vraagstelling

Met dit onderzoek worden de volgende vragen beantwoord:

1. Is het plangebied van betekenis voor de huismus?
2. Is het plangebied van betekenis voor vleermuizen?
3. Welke functie(s) heeft het plangebied voor deze soorten?
4. Leidt de ingreep tot overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming?
5. Wat moet worden gedaan om (mogelijke) schade aan beschermde soorten en hun verblijfsplaats te voorkomen?

1.3 Leeswijzer

Onderhavige rapportage beschrijft de bevindingen van het soortgericht onderzoek naar huismussen en vleermuizen. In hoofdstuk 2 wordt de onderzoeksmethode beschreven. Hoofdstuk 3 beschrijft het onderzoeksgebied en de voorgenomen ontwikkeling. In hoofdstuk 4 worden de onderzoeksresultaten beschreven. Hoofdstuk 5 bevat de effectanalyse en toetsing aan de Wet natuurbescherming. Het laatste hoofdstuk (6) sluit af met de conclusie en aanbevelingen.

2 ONDERZOEKSMETHODE

2.1 Algemeen

De veldonderzoeken zijn uitgevoerd door [REDACTED] ecologisch deskundigen¹ bij Bureau Buitenwaard. Zij hebben aantoonbaar ervaring met het inventariseren van de onderzochte soorten.

2.2 Onderzoeksmethode huismussen

Het onderzoek naar vaste rust- en verblijfplaatsen (nesten) van de huismus (*Passer domesticus*) is uitgevoerd op basis van de richtlijnen van het bevoegd gezag zoals deze zijn opgenomen in de Soortinventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus (NGB, 2017) en het Kennisdocument huismus (BIJ12, 2017). Om de aanwezigheid van de huismus te onderzoeken zijn in de periode tussen 1 april en 20 juni 2020 overdag twee onderzoeken uitgevoerd. Tussen de onderzoeksmomenten lagen minimaal tien dagen.

Bij dit onderzoek is specifiek gelet op de aanwezigheid van:

- Nest indicierend gedrag zoals nestbouw, transport van voedsel en bedelende jongen,
- Waarneming in potentieel broedbiotoop zoals zingend mannetje, paarvorming bij nestplaats, paring of ander baltsgedrag.

Het onderzoek naar de huismus is uitgevoerd op zicht en geluid, bij het veldwerk is gebruik gemaakt van een lichtsterke verrekijker (Swarovski EL 10x42). De geluidswaarnemingen werden met het blote oor gedaan. De veldbezoeken zijn uitgevoerd onder voor huismussen gunstige omstandigheden: geen regen, geen harde wind of koude.

In tabel (1) zijn de onderzoeksmomenten en omstandigheden samengevat.

Tabel 1 | Overzicht huismusonderzoeken en omstandigheden

Nr.	Datum	Soort	Tijd	Omstandigheden	Onderzoekers
1	16 mei	Huisumus	10:00 - 11:00	15 °C Bft WZW 3	Jaap Gijsbertsen
2	3 juni	Huisumus	15:00 - 16:00	21 °C Bft WNW 3	Jaap Gijsbertsen

2.3 Onderzoeksmethode vleermuizen

Het onderzoek naar vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen is uitgevoerd conform de richtlijnen uit het door het bevoegd gezag goedgekeurde Vleermuisprotocol (2017). Dit protocol is ontwikkeld door de Zoogdierverseniging en het Netwerk Groene Bureaus in samenwerking met de Dienst Landelijk Gebied en de Gegevensautoriteit Natuur. De veldbezoeken zijn uitgevoerd onder voor vleermuizen gunstige omstandigheden: niet te harde wind, milde temperaturen en weinig tot geen neerslag. Tijdens de veldbezoeken wordt op grond van geluid en zicht geïnventariseerd. Met behulp van een *heterodyne batdetector* met opname- en vertragingfunctie (Pettersson D240x) wordt de echolocatie die vleermuizen uitzenden hoorbaar gemaakt voor mensen. Wanneer een soort op grond van frequentie, klank en ritme niet met zekerheid kon worden gedetermineerd, is een opname gemaakt met een extern opnameapparaat (Roland Edirol R-05). Met behulp van computersoftware

¹ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/beschermde-planten-dieren-en-natuur/ruimtelijke-ingrepen/ontheffing-vrijstelling/ecologisch-deskundige>

zijn deze opnamen daarna geanalyseerd. Door tijdens een onderzoek zoveel mogelijk visueel waar te nemen is de determinatie geverifieerd en het gedrag vastgesteld. Voor de visuele waarneming is gebruik gemaakt van een krachtige zaklamp (1000+ lumen).

Bij dit onderzoek is specifiek gelet op de aanwezigheid van:

- Zomerverblijfplaatsen,
- Kraamverblijfplaatsen,
- Paarverblijfplaatsen.

Onderzoek zomer- en kraamverblijfplaatsen

Het onderzoek naar de aanwezigheid van zomer- en kraamverblijfplaatsen bestond uit twee avondbezoeken en één ochtendbezoek in de periode tussen 15 mei en 15 juli 2020. Beide avondbezoeken starten rond zonsondergang, het ochtendbezoek eindigde rond zonsopgang. De onderzoeken duurden elk twee uur en zijn uitgevoerd met een interval van minimaal 30 dagen tussen beide avondbezoeken.

Onderzoek paarplaatsen

De aanwezigheid van paarplaatsen is onderzocht tijdens twee veldbezoeken in de periode tussen 15 augustus en 30 september 2020. Deze onderzoeken worden uitgevoerd vanaf circa één uur na zonsondergang tot circa één uur voor zonsopkomst. Beide onderzoeken duurden twee uur. De bezoeken zijn uitgevoerd met minimaal 20 dagen tussentijd.

Onderzoek overige gebiedsfuncties

Het onderzoek naar de aanwezigheid van andere voor vleermuizen belangrijke gebiedsfuncties zoals vliegroutes, foerageergebied en winterverblijfplaatsen is integraal meegenomen in het onderzoek naar verblijfplaatsen.

In tabel (2) zijn de onderzoeksmomenten en omstandigheden samengevat.

Tabel 2 | Overzicht vleermuisonderzoeken en omstandigheden

Nr.	Datum	Soort	Tijd	Omstandigheden	Onderzoekers
1	16 mei	Vleermuizen	21:50 - 23:50	16 °C Bft NO 2	
2	30 mei	Vleermuizen	03:30 - 05:30	10 °C Bft NO 2	
3	6 juli	Vleermuizen	21:50 - 23:50	14 °C Bft W 2	
4	17 aug.	Vleermuizen	00:00 - 02:00	18 °C Bft ZZW 2	
5	8 sept.	Vleermuizen	22:20 - 00:00	18 °C Bft Z 2	

2.4 Volledigheid inventarisatie

Dit onderzoek is uitgevoerd volgens de richtlijnen van het bevoegd gezag. Zo is voldaan aan de onderzoeksinspanning die vereist is om een eventuele ontheffing op de Wet natuurbescherming te kunnen verkrijgen, of is in afdoende mate aangetoond dat de onderzochte soorten en gebiedsfuncties niet binnen het onderzochte gebied aanwezig zijn.

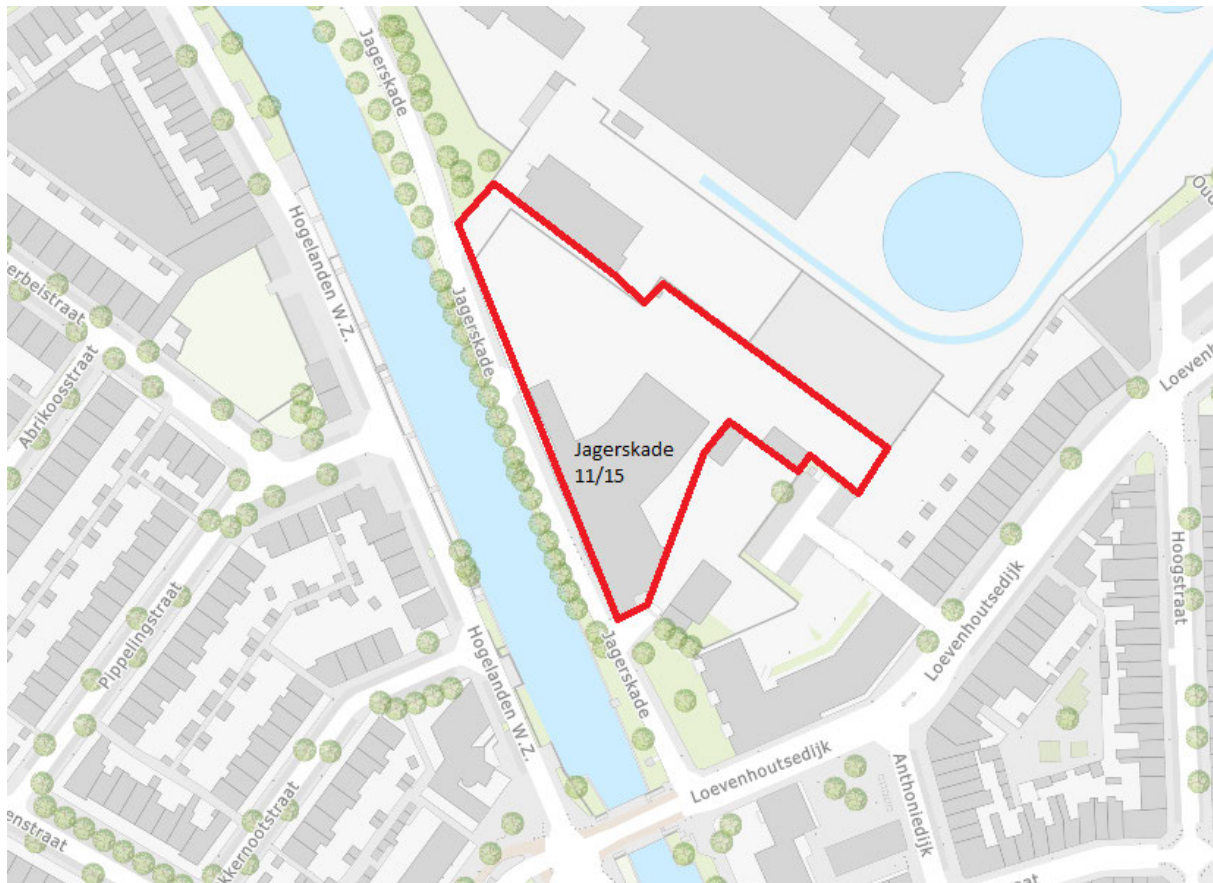
Een inventarisatie is een steekproef gebaseerd op momentopnames. Hierdoor kan niet worden uitgesloten dat soorten en functies die niet waargenomen zijn op een ander tijdstip wel aanwezig zijn. Dit is acceptabel omdat de Wet natuurbescherming een initiatiefnemer vraagt te doen wat *redelijkerwijs* verwacht kan worden.

Met de gekozen onderzoeksmethode en inspanning is voldoende invulling gegeven aan artikel 1.11 (zorgplicht) van de Wet natuurbescherming. Met het onderhavige onderzoek heeft de initiatiefnemer gedaan wat redelijkerwijs verwacht kan worden.

3 ONDERZOEKSGBIED EN VOORNEMEN

3.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied (fig. 1) betreft enkele aaneengesloten gebouwen, een losstaand gebouw en enkele bomen op omliggend parkeerterrein. Het terrein is afgesloten door hekwerk en coniferenhagen. Het gebied ligt in de bebouwde kom van Utrecht ten noorden van het centrum. Direct ten westen van het plangebied stroomt de Vecht en aan de noordzijde ligt de RWZI Utrecht verder is het plangebied omsloten door wegen en stedelijke bebouwing.

Figuur 1 | Het plangebied (rood omkaderd) in context van de omliggende ruimte (bron Arcgis online: [Arcgisonline.nl](https://arcgis.com/arcgisonline))

3.2 Voornemen

De initiatiefnemer is voornemens een aanzienlijk deel van het aaneengesloten gebouwencomplex te amoveren en acht bomen te kappen. Vier andere aanwezige bomen blijven behouden evenals het kleine gebouw aan de zuidzijde. Hiermee wordt ruimte gecreëerd voor het bouwen van drie appartementencomplexen op het terrein.

4 ONDERZOEKRESULTATEN

4.1 Resultaten huismusonderzoek

Tijdens de onderzoeken naar huismussen zijn geen dieren binnen het plangebied aangetroffen. Wel is er een zingend mannetje waargenomen bij een woning aan de overzijde van de Vecht. Deze waarneming is echter niet van invloed op het plangebied.

4.2 Resultaten vleermuisonderzoek

Tijdens de veldbezoeken zijn in en om het plangebied drie soorten vleermuizen waargenomen:

- Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)
- Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*)
- Rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*)

De gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zijn beide gebouw bewonende soorten.

Onderzoek zomer- en kraamverblijfplaatsen

De gewone dwergvleermuis is als meest voorkomende soort tijdens alle onderzoeken waargenomen. Het maximaal aantal waargenomen gewone dwergvleermuizen tijdens een onderzoek betrof negen dieren. Het betrof voornamelijk passerende of foeragerende dieren. Incidenteel bleven gewone dwergvleermuizen korte tijd rondom het gebouw foerageren. Aan de zuidzijde zijn meerdere malen foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Ook aan de noordoostzijde bij de RWZI en rondom de groenstrook zijn foeragerende dieren waargenomen. Er is geen binding met de gebouwen binnen het plangebied vastgesteld.

De ruige dwergvleermuis is op 30 mei één keer waargenomen. Dit betrof een passerend dier zonder verdere binding tot de gebouwen binnen het plangebied.

Onderzoek paarverblijfplaatsen

Tijdens het paarperiode onderzoek is op 17 augustus en 8 september een baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen. Het betreft een dier dat langs de grenzen van zijn territorium vliegt en daarbij incidenteel het plangebied passeert aan de zuidwestzijde en boven de Vecht. Aan de noordoostzijde zich enkele foeragerende dieren waargenomen. Er zijn geen paarverblijven aangetroffen tijdens het onderzoek.

De Rosse vleermuis is alleen op 17 augustus waargenomen. Dit betrof een dier dat hoog over kwam vliegen op weg naar foerageergebied. Het dier heeft geen verdere binding met het plangebied.

De aanwezigheid van vaste rust- en/of verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten in het plangebied, kan op grond van de onderzoeksresultaten worden uitgesloten.

Overige gebiedsfuncties

Dit onderzoek was primair gericht op de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen in de gebouwen. Desondanks kan op grond van de gedane waarnemingen de aanwezigheid van overige voor vleermuizen belangrijke gebiedsfuncties zoals winterverblijfplaatsen, vliegroutes of essentieel foerageergebied worden uitgesloten.

5 TOETSING AAN DE WET NATUURBESCHERMING

5.1 Effectanalyse

Huismussen

Binnen het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van de huismus aanwezig. Bij uitvoering van het voornemen worden daarom geen verblijfplaatsen aangetast. Negatieve effecten op verblijfplaatsen of andere voor deze soort belangrijke gebiedsfuncties zijn daarom uitgesloten.

Vleermuizen

Binnen het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen of andere voor vleermuizen essentiële gebiedsfuncties aangetroffen. Bij uitvoering van het voornemen worden daarom geen verblijfplaatsen of andere voor vleermuizen belangrijke functies aangetast. Negatieve effecten op vleermuizen essentiële zijn daarom uitgesloten.

5.2 Toetsing

Uit de effectanalyse blijkt dat bij uitvoering van het voornemen geen negatieve effecten voor huismussen of vleermuizen optreden. Overtreding van artikel 3.1 en 3.5 van de Wet natuurbescherming is daarom niet aan de orde. De voorgenomen werkzaamheden kunnen zonder verdere ontheffing uitgevoerd worden.

Om eventuele effecten van de voorgenomen ontwikkeling op incidenteel foeragerende vleermuizen te beperken, worden op grond van het zorgvuldigheidsbeginsel (Wnb, artikel 1.11) in het volgende hoofdstuk voorzorgsmaatregelen aanbevolen. Voor het toepassen van deze maatregelen is geen ontheffing noodzakelijk.

6 CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

6.1 Algemeen

Het soortgericht onderzoek naar huismussen en vleermuizen heeft plaatsgevonden volgens de wettelijke goedgekeurde protocollen en richtlijnen voor het onderzoek naar deze soortgroepen. Er kan daarom worden vastgesteld dat het plangebied afdoende onderzocht is.

Bij dit onderzoek zijn geen beschermde functies aangetroffen. Voor het uitvoeren van de voorgenomen ontwikkeling is daarom geen ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.

6.2 Resultaten

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen of ander essentiële gebiedsfuncties voor huismussen of vleermuizen aanwezig.

6.3 Effecten

Bij uitvoering van het voornemen worden geen verblijfplaatsen of andere gebiedsfuncties aangetast. Negatieve effecten van de voorgenomen ontwikkeling op huismussen of vleermuizen zijn daarom redelijkerwijs uitgesloten.

6.4 Toetsing

Met het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden worden geen artikelen van de Wet natuurbescherming overtreden. Er is geen ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

6.5 Aanbevelingen

Bij het uitvoeren van de werkzaamheden en de toekomstige inrichting van het plangebied wordt geadviseerd rekening te houden met de aanwezigheid van incidenteel foeragerende vleermuizen. Dit kan door het toepassen van de volgende maatregelen:

- De voorgenomen werkzaamheden zo veel als mogelijk overdag uitvoeren.
- Bij toepassing van tijdelijke bouwplaats verlichting en permanent verlichting in de nieuwe situatie, gebruik maken van objectgerichte verlichting. Op deze wijze wordt uitstraling van licht naar de omgeving voorkomen en blijft het maximaal donker rondom het plangebied.
- Waar mogelijk behouden van de aanwezige groenstructuur in en om het plangebied. Door in de toekomstige situatie te zorgen voor voldoende onverharde delen van het terrein (gazon, borders etc.) en verspreid over het terrein bomen en struiken aan te planten ontstaan aantrekkelijke omstandigheden voor foeragerende vleermuizen.
- Bij uitvoering van werkzaamheden is te allen tijde en voor alle soortgroepen de algemene zorgplicht van toepassing (Wnb, artikel 1.11). Deze schrijft voor dat nadelige gevolgen van ruimtelijk inrichting en ontwikkeling (en bestendig beheer en onderhoud) voor flora en fauna zoveel als mogelijk voorkomen moeten worden. Dit betekent dat wanneer tijdens uitvoering van de werkzaamheden algemeen beschermde soorten als bosmuis, egel of gewone pad worden aangetroffen, zij de ruimte en tijd moeten krijgen om een veilig heenkomen te zoeken. Indien nodig kunnen aangetroffen exemplaren voorzichtig verplaatst worden naar een naastgelegen locatie waar geen werkzaamheden uitgevoerd worden.